

ซอฟต์แวร์ มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Soft Power: Cultural Heritage to Promote Thai Tourism of Phranakhon Si Ayutthaya Province

เบญจศักดิ์ เจริญมหาวิทย์/ Benjak Charoenmahavit

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาคติชนวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Assistant Professor Dr. of the Folklore of Humanities Curriculum, Faculty of the Humanities Science,
Ramkhamhaeng University

วันที่รับบทความ 26 มิถุนายน 2566 / แก้ไขบทความ 8 กุมภาพันธ์ 2567 / ตอรับบทความ 11 มีนาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องซอฟต์แวร์ มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษา ซอฟต์แวร์ มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมซอฟต์แวร์ มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

โดยใช้วิธีศึกษาจากเอกสาร (documentary research) ผลการวิจัยพบว่า 1. ซอฟต์แวร์ มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประกอบด้วยมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปะจิตรกรรม และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้หรือมรดกวัฒนธรรมทางภูมิปัญญา เช่น อาหารไทยโบราณ โรตีสายไหม กุ้งแม่น้ำเผา ขนมไทย งานช่างฝีมือดั้งเดิม ศิลปะการแสดงโขนอยุธยา และงานประเพณีเทศกาลงานลอยกระทงไฟอยุธยาโลก 2. แนวทางการส่งเสริมซอฟต์แวร์ มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีดังนี้ 1) การสร้างแพลตฟอร์มแอปพลิเคชันเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนรวมถึงการยกระดับและพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว 3) ส่งเสริมศักยภาพของชุมชนโดยการจัดโครงการฝึกอบรมภาษาต่างประเทศให้กับบุคลากรทางการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการร้านค้าขนาดเล็กและประชาชนทั่วไป 4) จัดทำคู่มือ หนังสือท่องเที่ยว หนังสือเกี่ยวกับร้านอาหารเพื่อเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยว 5) ภาครัฐควรสนับสนุนสถานที่ในการถ่ายทำภาพยนตร์ ซีรีส์ หรือละคร 6) ส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวด้วยการโฆษณา ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

คำสำคัญ: ซอฟต์แวร์ การท่องเที่ยว มรดกทางวัฒนธรรม

Abstract

This Research on soft power cultural heritage to promote Thai tourism in Phranakhon Si Ayutthaya Province, objectives were 1. to study cultural heritage soft power for tourism in Phranakhon Si Ayutthaya Province 2. To study guidelines for promoting soft power cultural heritage for tourism in Phranakhon Si Ayutthaya province. This is qualitative research using a documentary research method. The results showed that 1. soft power cultural heritage for tourism in Phranakhon Si Ayutthaya province consisted of tangible cultural heritage such as ancient sites, antiques, art and paintings and intangible cultural heritage or cultural heritage of wisdom such as ancient Thai food, Sai Mai Roti, grilled river prawns, Thai desserts, traditional craftsmanship Ayutthaya Khon performing arts and the festival of Yo Yod Ying Fa Ayutthaya World Heritage 2. Guidelines for promoting soft power cultural heritage for tourism in Phranakhon Si Ayutthaya province are as follows: 1) creating an application platform for tourism in Phranakhon Si Ayutthaya province 2) to upgrade and develop the potential of agencies involved in the safety of tourists, 3) promote the potential of the community by organizing projects foreign language training for tourism personnel, small shop operators and the general public 4) prepare a manual travel books about restaurants to motivate tourism 5) the government should support filming locations for movies, series or dramas and 6) promote tourism through advertising, publicize continuously and consistently.

Keywords: Soft Power, Tourism, Cultural Heritage

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสมัยปัจจุบันปฏิเสธไม่ได้ว่าเครื่องมือสำคัญที่สร้างมูลค่าความสำเร็จให้กับประเทศได้อย่างยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการเมือง สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ล้วนมาจาก ซอฟต์แวร์โดยเฉพาะ ซอฟต์แวร์ทางการท่องเที่ยวที่แต่ละประเทศได้สรรสร้างขึ้นมาเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนแวะชมประเทศของตนเอง โดยแต่ละประเทศต่างพยายามนำจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของประเทศมาแสดงเพื่อให้เป็นที่น่าสนใจและโน้มน้าว ดึงดูดใจให้ผู้คนจากทั่วโลกเข้ามาเยี่ยมเยือนประเทศของตนเองอันจะเป็นการนำมาซึ่งรายได้ทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศ และเมื่อพิจารณาตัวชี้วัดที่นำมาวัดความเข้มแข็งของ ซอฟต์แวร์ทั้ง 6 ตัว อันประกอบด้วย 1) Digital โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลและประสิทธิภาพในการดำเนินการด้านการทูต

ผ่านระบบดิจิทัล 2) Culture ความสามารถในการดึงดูดของวัฒนธรรมที่เผยแพร่ไปทั่วโลก 3) Enterprise ความน่าดึงดูดของโมเดลด้านเศรษฐกิจ ความเป็นมิตรทางธุรกิจ และความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม 4) Education ระดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และความดึงดูดในระดับสายตาของนักศึกษาต่างประเทศ 5) Engagement ความแข็งแกร่งในการสร้างเครือข่ายทางการทูต การมีส่วนร่วมในระดับโลก 6) Government ความมุ่งมั่นในการส่งเสริมเสรีภาพ สิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตย และสถาบันทางการเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งจากตัวชี้วัดเหล่านี้ประเทศที่มี ซอฟต์แวร์เวอร์โดดเด่นและแข็งแกร่ง 5 อันดับแรกของโลกในปี ค.ศ. 2022 ได้แก่ อเมริกา อังกฤษ เยอรมนี จีน ญี่ปุ่น ส่วนประเทศไทยอยู่ลำดับที่ 35 จากทั้งหมด 120 ประเทศ (The Knowledge. 2564, หน้า 5-7)

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในหลาย ๆ ประเทศที่มีนโยบายในการผลักดันและนำซอฟต์แวร์เวอร์มาเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศเพื่อให้เกิดความมั่งคั่ง มั่นคงและยั่งยืนโดยการนำทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุนทางสังคมวัฒนธรรม มาพัฒนาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนโดยได้ริเริ่มมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) และแผนการพัฒนาด้านซอฟต์แวร์เวอร์เริ่มเห็นชัดเจนขึ้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่มุ่งเน้นนำเอาความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนาทางนวัตกรรมเพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่ม ทางเศรษฐกิจ รวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) นโยบายเกี่ยวกับซอฟต์แวร์เวอร์ ได้บรรจุอยู่ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ซึ่งบรรจุเรื่องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านซอฟต์แวร์เวอร์ ไว้เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565: 3) อย่างไรก็ตามประเทศไทยมีจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ในการพัฒนาสร้างสรรค์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางด้านเศรษฐกิจโดยเฉพาะมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมซึ่งภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ของรัฐบาลในสมัยนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาได้มีการส่งเสริมให้แต่ละท้องถิ่นสร้างสรรค์ผลงานในลักษณะของซอฟต์แวร์เวอร์ เพื่อก่อให้เกิดการจ้างงานในแต่ละท้องถิ่นนำไปสู่การมีรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น และส่งเสริมให้แต่ละท้องถิ่นมีการเผยแพร่โฆษณา มรดกวัฒนธรรมทางภูมิปัญญาเพื่อให้แต่ละท้องถิ่นเกิดรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยที่มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ได้รับการส่งเสริมมีดังนี้ 1) วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา 2) ศิลปะการแสดง 3) แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม ประเพณี และเทศกาล 4) ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติ และจักรวาล 5) งานช่างฝีมือดั้งเดิม 6) การเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว นอกจากนี้รัฐบาลไทยยังได้ผลักดันวัฒนธรรมทางภูมิปัญญาที่มีศักยภาพภายใต้โครงการ 5 F ซึ่งประกอบไปด้วย 1) Food (อาหาร) 2) Film (ภาพยนตร์และวีดิทัศน์) 3) Fashion (ผ้าไทยและการออกแบบแฟชั่น) 4) Fighting (มวยไทย) 5) Festival (การอนุรักษ์และขับเคลื่อน เทศกาล ประเพณีสู่ระดับโลก) (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565: 2)

เพื่อสร้างเป็นซอฟต์แวร์พาวเวอร์ ออกสู่สายตาชาวโลก โดยที่ความสำเร็จของ ซอฟต์แวร์พาวเวอร์ จะขึ้นอยู่กับชื่อเสียงของตัวแสดงในชุมชนระหว่างประเทศตลอดจนการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารในยุคโลกาภิวัตน์ โดยมีกระแสวัฒนธรรม และสื่อสารมวลชนเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญ ดังจะเห็นได้จากการนำเสนอวัฒนธรรมไทยผ่านการออกแบบแฟชั่นของ ลิซ่า มโนบาล หรือ ลิซ่า ศิลปินไทยสมาชิกวง BLACKPINK ที่ได้นำวัฒนธรรมไทยออกสู่สายตาชาวโลกผ่าน MV เพลง “LALISA” จนทำให้ศิลปินวัฒนธรรมไทยและงานออกแบบแฟชั่นไทยเป็นที่รู้จักและได้รับการเผยแพร่สู่ระดับโลก รวมทั้งดนตรี ทัศนศิลป์ หรือ “มิลลิ” ศิลปินแร็ปเปอร์ของไทยได้ขึ้นแสดงบนเวทีระดับโลกที่สหรัฐอเมริกาโดยมีฉากเด็ดคือการกิน “ข้าวเหนียวมะม่วง” บนเวทีการแสดง ส่งผลทำให้ “ข้าวเหนียวมะม่วงไทย” ดังไกลไปทั่วโลกเพียงชั่วข้ามคืนและทำให้ข้าวเหนียวมะม่วงขายดีจนสินค้าขาดตลาดทั้งที่ก่อนหน้านี้ไม่กี่วันชาวสวนต้องเอามะม่วงไปเททิ้งเพราะขายไม่ออก (ไทยรัฐออนไลน์, 2565) นอกจากนี้นักแสดงชื่อดังชาวอเมริกา ‘รัสเซล โครว์’ (Russell Crowe) ได้มาถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง “The Greatest Beer Run Ever” ในประเทศไทยรวมถึงการเดินทางท่องเที่ยวชิมอาหารไทยพร้อมทั้งเขียนข้อความเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ประเทศไทยและลงภาพสถานที่ท่องเที่ยวอันสวยงามในอินสตาแกรมของเขา ส่งผลทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวและชิมอาหารไทยตามสถานที่ที่ระบุ (MGR ONLINE, 2564) ซึ่งจากตัวอย่างปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับศิลปินไทยและเทศทั้ง 3 คนที่ได้นำพลังของ ซอฟต์แวร์พาวเวอร์ ทางด้านอาหารไทยกับการออกแบบแฟชั่นไทยที่เป็นมรดกวัฒนธรรมทางภูมิปัญญามาต่อยอดสร้างสรรค์สินค้าและประสบผลสำเร็จในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางด้านเศรษฐกิจจนทำให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากจากทั่วโลกเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยและต้องการชิมอาหารไทยส่งผลทำให้ประเทศไทยมีรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดหนึ่งในประเทศไทยที่เต็มไปด้วยความหลากหลายของมรดกทางวัฒนธรรมด้านซอฟต์แวร์พาวเวอร์ ไม่ว่าจะเป็นโบราณสถาน สถาปัตยกรรม เทศกาลประเพณี อาหารและอื่น ๆ อันเนื่องมาจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทยโดยเคยเป็นราชธานีของไทยมาก่อนตั้งกรุงเทพมหานครขึ้นเป็นเมืองหลวงซึ่งอาณาจักรกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีมาตั้งแต่วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 1893 จนถึงวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2310 รวมระยะเวลายาวนานถึง 417 ปี (สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2566) และด้วยความที่เคยเป็นเมืองราชธานีมาตั้งแต่สมัยโบราณส่งผลทำให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในปัจจุบันมีศิลปะ จิตรกรรมที่ปรากฏตามโบราณสถานมากมาย รวมทั้งความงดงามของสถาปัตยกรรมทางด้านวัดวาอาราม ปราสาทราชวัง และปูชนียสถานต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาของดินแดนอารยธรรมที่เคยรุ่งเรืองในอดีตส่งผลทำให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยากลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของไทยจนได้รับการจดทะเบียนขึ้นเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมในปี พ.ศ. 2534 (Thai PBS online, 2561) โดยแหล่งท่องเที่ยวหลัก ๆ ที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศนิยมไปเยี่ยมชม ได้แก่ วัดไชยวัฒนาราม

วิหารพระมงคลบพิตร วัดพระศรีสรรเพชญ์ วัดมหาธาตุ วัดราชบูรณะ วัดใหญ่ชัยมงคล วัดพนัญเชิง วัดพุทไธศวรรย์ วัดหน้าพระเมรุ เหล่านี้เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันจากกระแสความโด่งดังของละครย้อนประวัติศาสตร์ในสมัยกรุงศรีอยุธยา เรื่อง“บุพเพสันนิวาส” ที่ได้รับความนิยมมากในปี พ.ศ. 2561 ยิ่งส่งผลให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากแต่งกายย้อนยุคไปเที่ยวชมแหล่งโบราณสถานที่ถูกใช้เป็นฉากสำคัญในละคร โดยเฉลี่ยวันละกว่า 15,000 คน (สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์, 2561) มากไปกว่านั้นกระแสของนักร้องชื่อดัง ลิซ่า ศิลปินไทยในนามของสมาชิกวง BLACKPINK ที่ได้โพสต์ภาพผ่านอินสตาแกรมโดยการสวมชุดไทยให้พระเจ้า และเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจนทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวชมโบราณสถานและยังเช่าชุดผ้าขึ้น ชุดไทย แต่งตาม ลิซ่า BLACKPINK กันเป็นจำนวนมาก (TNN ONLINE, 2566) นอกจากนี้แล้วอาหารก็เป็นซอฟต์แวร์ อีกประเภทหนึ่งของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่ว่าจะเป็น โรตีสายไหม ขนมไทย ก๋วยเตี๋ยวเรืออยุธยา กุ้งแม่น้ำเผาอยุธยาและอื่น ๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจะต้องแวะชิมรวมถึงซื้อกลับไปฝากคนที่บ้านโดยเฉพาะโรตีสายไหมที่เป็นของฝากยอดฮิตของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (MICHELIN GUIDE, 2023)

จากที่กล่าวมาข้างต้นไม่อาจปฏิเสธได้เลยว่าซอฟต์แวร์ เหล่านี้ต่างเป็นตัวขับเคลื่อนและเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลทำให้นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศหลั่งไหลเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยานับได้ว่าเป็นการสร้างมูลค่าความสำเร็จในแง่ของรายได้ทางด้านเศรษฐกิจการท่องเที่ยวได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนซึ่งจากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาซอฟต์แวร์ มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และแนวทางส่งเสริมซอฟต์แวร์ มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาว่าในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีซอฟต์แวร์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมอะไรบ้าง รวมทั้งแนวทางการส่งเสริมซอฟต์แวร์ มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาซอฟต์แวร์ มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมซอฟต์แวร์ มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

แนวคิดที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

3.1 แนวคิดเรื่องซอฟต์พาวเวอร์ (soft power)

นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) จนมาถึงฉบับปัจจุบัน คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) คำว่า ซอฟต์พาวเวอร์ ถูกหยิบยกขึ้นมาและพูดถึงอยู่บ่อยครั้งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง MV เพลง “Money” ของศิลปินชาวไทย “ลิซ่า” สมาชิกวง BLACKPINK ที่ได้นำเอาวัฒนธรรมไทยไม่ว่าจะเป็นผ้าหรือเครื่องประดับไทยออกเผยแพร่ในระดับนานาชาติ ทำให้คนส่วนใหญ่เข้าใจว่า ซอฟต์พาวเวอร์ มีความหมายในมิติเชิงวัฒนธรรมเท่านั้นแต่คำซอฟต์พาวเวอร์ ยังหมายรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความสัมพันธ์ทางการเมืองโดยมีวัฒนธรรมเป็นตัวขับเคลื่อน (The Knowledge, 2564, หน้า 3) และนอกจากนี้โจเซฟ ไนน์ Joseph Nye (อ้างอิงในกัณฑ์ลักษณ์, ม.ป.ป, หน้า 34) อาจารย์แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) ในประเทศอเมริกาซึ่งเป็นบุคคลแรกที่ให้นิยามของคำว่า ซอฟต์พาวเวอร์ โดย Nye ได้เสนอแนวคิดซอฟต์พาวเวอร์ ว่า คือความสามารถในการมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของผู้อื่นเพื่อให้คิดและทำในสิ่งที่เราต้องการ และ Nye ยังกล่าวถึงความหมายของ ซอฟต์พาวเวอร์ ว่ามีทั้งความหมายอย่างแคบโดยซอฟต์พาวเวอร์ คล้ายกับอิทธิพลทางวัฒนธรรม ในขณะที่ความหมายอย่างกว้างหมายถึง พลังอำนาจที่ไม่เกี่ยวกับการทหารซึ่งเป็นพลังอำนาจทางวัฒนธรรมและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ (กัณฑ์ลักษณ์, ม.ป.ป, หน้า 34)

Cambridge Dictionary นิยามคำ ซอฟต์พาวเวอร์ ว่าเป็นการใช้วัฒนธรรมและอิทธิพลทางเศรษฐกิจของของประเทศใดประเทศหนึ่งเพื่อโน้มน้าวใจให้ประเทศอื่นปฏิบัติตามโดยปราศจากกำลังทางทหาร ซึ่งตรงกันข้ามกับคำว่า Hard Power ที่เน้นการใช้กำลังทางทหาร (The Knowledge, 2564 หน้า 4)

Collins English Dictionary กล่าวว่า ซอฟต์พาวเวอร์ เป็นความสามารถในการบรรลุเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่งโดยการใช้การทูตและการโน้มน้าวใจมากกว่าการใช้กำลัง (The Knowledge, 2564, หน้า 4)

นอกจากนี้ คำว่าซอฟต์พาวเวอร์ในความหมายแบบไทย หมายถึง การใช้อำนาจทางวัฒนธรรมทางสังคม ทางการเมือง และนโยบายต่างประเทศ เพื่อดึงดูดหรือเพื่อเชื้อเชิญให้บุคคลอื่นเกิดความสนใจและประสงค์ที่จะทำตามโดยสมัครใจและเต็มใจ ปราศจากการบีบบังคับ (ไทยรัฐออนไลน์, 2565)

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ให้ความหมายของซอฟต์พาวเวอร์ว่าเป็น “อำนาจละมุน” (ไทยรัฐ ออนไลน์, 2566) ซึ่งเป็นอำนาจการใช้อิทธิพลทางวัฒนธรรม เทศกาลประเพณี การกิน การดื่ม วิถีชีวิต หรือความเชื่อ นำเสนอผ่านสื่อ หรือบุคคลสาธารณะที่มีชื่อเสียงของผลงานในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อโน้มน้าวใจ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิด หรือพฤติกรรมความชอบให้หันมาสนใจสิ่งเหล่านี้กันมากขึ้น

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (Amarin tv online, 2566) ศิลปินแห่งชาติ ได้เสนอให้ใช้คำว่า “ภูมิพลังวัฒนธรรม” แทนคำซอฟต์แวร์ เพราะประเทศไทยประกอบด้วยภูมิศาสตร์ที่ทำให้เกิดภูมิวิถีวัฒนธรรมที่มีลักษณะโดดเด่นพิเศษ

กล่าวสรุปได้ว่า ซอฟต์แวร์ เป็นพลังอำนาจแห่งความศรัทธาที่เป็นความนิยมชมชอบและเป็นวิถีทางวัฒนธรรมประเพณีที่สามารถโน้มน้าวจิตใจให้ผู้อื่นคล้อยตามจนเกิดความศรัทธาและปฏิบัติตามโดยมีวัฒนธรรมเป็นตัวเชื่อมโยงซึ่งจะตรงข้ามกับ Hard Power ที่เน้นการใช้กำลังบีบบังคับที่เป็นพลังอำนาจจากการทหาร โดยทั่วไปแล้ว ซอฟต์แวร์ จะถูกส่งผ่านทางวัฒนธรรมซึ่งการที่จะพัฒนาซอฟต์แวร์ของประเทศให้เข้มแข็งนั้นต้องใช้กลไกเหล่านี้ คือ 1) การทูตสาธารณะ เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน 2) การทูตทางวัฒนธรรม โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรม 3) การเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารและความรู้สู่สาธารณะ 4) การโฆษณาชวนเชื่อ โน้มน้าวเพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตามที่รัฐต้องการ (The Knowledge, 2564, หน้า 5) อย่างไรก็ตามการที่ ซอฟต์แวร์ จะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับตัวแสดงในชุมชนระหว่างประเทศตลอดจนการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารระหว่างตัวแสดงบนเวทีโลก โดยมีสื่อสารมวลชนเป็นปัจจัยกระตุ้นที่สำคัญ โดยเฉพาะประเทศไหนที่มีมรดกทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นจะยิ่งเป็นการเน้นย้ำความสำเร็จให้กับซอฟต์แวร์ เป็นอย่างมากเพราะว่า ซอฟต์แวร์ เป็นอาวุธที่มีอิทธิพลด้านการเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรมของประเทศได้เป็นอย่างดี โดยในบทความวิจัยนี้จะกล่าวถึงพลังของซอฟต์แวร์ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางรายได้ อันเกิดจากการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อันเนื่องมาจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเคยเป็นราชธานีของไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณ จึงมีองค์ประกอบของมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหลากหลายไม่ว่าจะเป็นซอฟต์แวร์ทางด้านอาหาร (Food) ซอฟต์แวร์ทางด้านสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ ซีรี่ย์ ละคร (Film) และซอฟต์แวร์ทางด้านเทศกาล ประเพณี (Festival) ซึ่งซอฟต์แวร์เหล่านี้เป็นหนึ่งในแรงผลักดันสำคัญของประเทศไทยในการท่องเที่ยวที่ภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมโดยยึดหลัก 5F (Food, Film, Festival, Fighting, Fashion) (ไทยรัฐออนไลน์, 2566) ที่ช่วยในเรื่องเศรษฐกิจ วัฒนธรรม อันเป็นภาพลักษณ์และเสน่ห์ดึงดูดใจให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมากยิ่งขึ้น

3.2 แนวคิดมรดกทางวัฒนธรรม

มรดกทางวัฒนธรรม หมายถึง ผลงานที่เกิดจากการสร้างสรรค์ การประดิษฐ์ การคิดค้นในสิ่งที่ตั้งตามทั้งในรูปแบบที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ แล้วเรียนรู้สืบทอดต่อกันมา รวมถึงสิ่งที่ยังคงเหลือเป็นหลักฐานให้เห็นในปัจจุบันโดยมีระยะเวลาในการดำรงอยู่ การตกทอด หรือสืบทอดเขามาเกี่ยวข้อง โดยมรดกทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ทรงคุณค่า มีความเป็นอัตลักษณ์ของสังคมนั้น ๆ นำมาซึ่งความภาคภูมิใจของคนในสังคม และคนในสังคมพร้อมที่จะรักษาและธำรงไว้ ตลอดจนตกทอดหรือสืบทอดให้แก่ชนรุ่นหลังต่อไป (มูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย, 2552, หน้า 22-23) โดยมรดกทางวัฒนธรรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้ 1)

มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (tangible cultural heritage) อาทิ โบราณวัตถุ โบราณสถาน แหล่งโบราณคดี งานจิตรกรรม ฯลฯ 2) มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (intangible cultural heritage) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่ามรดกทางภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ได้แก่ ความคิด ความรู้ ความเชื่อ ศาสนา จารีต ประเพณี ขนบธรรมเนียม แบบแผน ข้อปฏิบัติในกลุ่มสังคมหรือชุมชน ได้รับการยอมรับและถือปฏิบัติสืบต่อกันมา เป็นสิ่งที่มองไม่เห็นแต่จะสัมผัสได้ทางประสาทสัมผัสอื่น ๆ แสดงออกในรูปแบบของการปฏิบัติ ได้แก่ พิธีกรรมทางศาสนา การพูดหรือสื่อภาษา การเขียนหรือจารึก การร้อง-เล่นดนตรี เป็นสื่อทำนองออกมาเป็นเสียง ฯลฯ ประกอบด้วย (1) วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา (2) ศิลปะการแสดง (3) การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน ศิลปะป้องกันตัว (4) งานช่างฝีมือดั้งเดิม (5) แนวทางปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม ประเพณีและเทศกาล (6) ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล (7) ลักษณะอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม, 2559, หน้า 1) ซึ่งจากมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมทั้ง 7 ประการที่กล่าวมานั้นมีส่วนสำคัญในการสร้างพลังของซอฟต์แวร์ ที่จะนำไปต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มอันจะส่งผลทำให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับชุมชนสถานที่ที่มีแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย

3.3 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญา สร้างสรรค์ เคารพต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และวิถีชีวิตผู้คน (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2540, หน้า 10) และนอกจากนี้ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังหมายรวมถึง การท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ถึงวิถีทางการดำเนินชีวิต ประวัติศาสตร์ ศิลปะจิตรกรรม และเทศกาลงานประเพณีต่าง ๆ ที่มีมาแต่โบราณ และที่จัดขึ้นเป็นการเฉพาะตามเทศกาลหรือประเพณีโดยมีทรัพยากรเป็นมรดกทางวัฒนธรรมทั้งประเภทที่จับต้องได้ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปะจิตรกรรม ฯลฯ และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้หรือที่รู้จักกันในนามของมรดกวัฒนธรรมทางภูมิปัญญา ไม่ว่าจะเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา วรรณกรรม การละเล่นพื้นบ้าน ภูมิปัญญาทางด้านอาหาร ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว งานช่างฝีมือดั้งเดิม และอื่น ๆ

องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวมี 3 ประเภท ดังนี้ (ชิตาวีร์ สุขคร, 2562 หน้า 3)

1) องค์ประกอบทางสังคม ประเพณีและวัฒนธรรม เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยมีอัตลักษณ์ของพื้นที่เป็นจุดเด่นและเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น วิถีชุมชน ภาษา อาหารพื้นถิ่น ประเพณีที่มีลักษณะเฉพาะตัว ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของพื้นที่ ตำนานหรือนิทานพื้นถิ่น เป็นต้น

2) องค์ประกอบทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม มีภูมิทัศน์ สิ่งแวดล้อม และรูปแบบของวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นจุดเด่นของพื้นที่ ตัวอย่างขององค์ประกอบในด้านนี้ เช่น สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ลักษณะ ภูมิประเทศ โบราณสถานเหล่านี้ เป็นต้น

3) องค์ประกอบทางธุรกิจและการพัฒนา เป็นการวางแผนการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้าง จุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ด้านการท่องเที่ยว อาทิเช่นการมีแผนธุรกิจเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวมรดกวัฒนธรรม รวมถึง สิ่งอำนวยความสะดวก และแผนการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว มีการพัฒนาสร้างรูปแบบการ ท่องเที่ยวให้ตรงตามวัตถุประสงค์นักท่องเที่ยว รวมถึงแผนการรักษาสภาพความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อม ของสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เหล่านี้เป็นต้น

การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีแนวทางการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม สรุปได้ดังนี้ (ภูสวัสดิ์ สุขเลี้ยง, 2545)

1) ส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจในสังคมรวมถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ และความต้องการของชุมชน

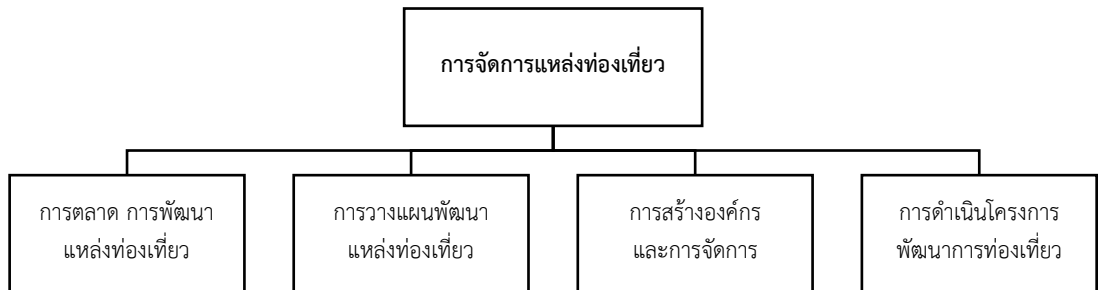
2) การโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอและควรได้รับความ เห็นชอบจากประชาชนในท้องถิ่น

3) ควรมีความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชนในการพยายามที่จะทำให้ท้องถิ่นเป็นสถานที่ พักผ่อนที่มีความสมบูรณ์ และมีคุณภาพ รวมถึงในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไม่ควรให้มีผลกระทบ ต่อประชาชนในท้องถิ่น ผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนจึงต้องมีความระมัดระวัง และต้องวางแผนรองรับใน เรื่องนี้เอาไว้ด้วยเพื่อที่จะรักษาวัฒนธรรม และค่านิยมของท้องถิ่นให้คงอยู่

4) เงินทุนและแรงงานรวมทั้งนักบริหารทางการท่องเที่ยวควรมาจากชุมชนเจ้าของท้องถิ่นเพื่อที่ ท้องถิ่นจะสามารถควบคุมการพัฒนาทางการท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการได้

5) ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวรวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยว ประเพณีหรืองานเทศกาลที่จัดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และสภาพทางภูมิศาสตร์ของท้องถิ่น และก่อนที่จะลงมือพัฒนาการท่องเที่ยวควรพยายาม จัดปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนให้เสร็จเรียบร้อยก่อนที่จะลงมือพัฒนาการท่องเที่ยว

แบบจำลองการจัดการท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่การพัฒนา
และส่งเสริมการท่องเที่ยวมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

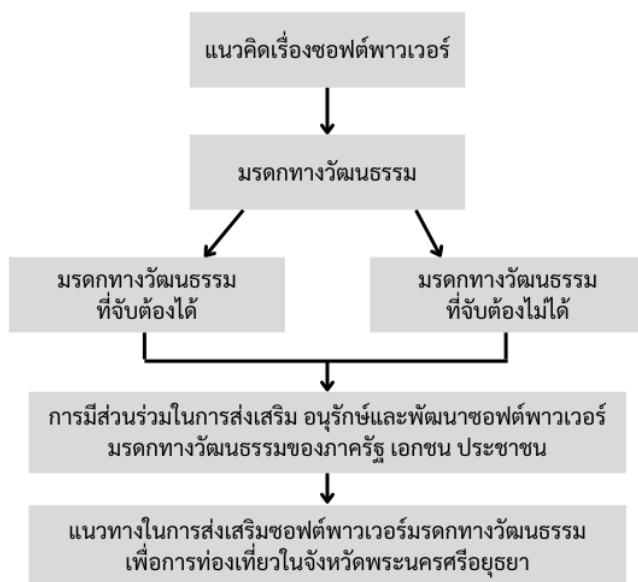
ภาพที่ 1: แบบจำลองการจัดการท่องเที่ยว

ที่มา: Garrod and Fyall, 1998

จากแนวคิดทั้ง 3 แนวคิดตามที่กล่าวมา ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดเรื่อง ซอฟต์แวร์แนวคิดเรื่องมรดกทางวัฒนธรรม และแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผู้วิจัยจะนำมาอธิบายถึงซอฟต์แวร์ที่เป็นมรดกวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่ง ซอฟต์แวร์ เหล่านี้เป็นอาวุธทางการท่องเที่ยวที่โดดเด่นและมีอัตลักษณ์ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวภายในตัวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดรายได้แก่ชุมชนและประเทศได้อย่างมหาศาล

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่องซอฟต์แวร์และแนวคิดมรดกทางวัฒนธรรมมาเป็นกรอบในการวิจัยดังแผนภาพที่แสดงข้างล่างนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา : ผู้วิจัย

5. ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้วิธีวิจัยจากเอกสาร (documentary research) โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และซอฟต์แวร์ประกอบด้วยบทความ เอกสารทางวิชาการ พระราชบัญญัติเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมและซอฟต์แวร์ สื่อสิ่งพิมพ์ ตลอดจนหนังสือ และงานวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและนำเสนอข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

6. ผลการวิจัย

ซอฟต์แวร์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา หมายถึง กระบวนการในการสร้างอำนาจที่สามารถโน้มน้าวจิตใจให้ผู้อื่นคล้อยตามโดยผ่านการดึงดูดทางด้านวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นอันเนื่องมาจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเคยเป็นราชธานีของไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณจึงมีองค์ประกอบของมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหลากหลายไม่ว่าจะเป็นซอฟต์แวร์ทางด้านอาหาร (Food) ซอฟต์แวร์ทางด้านสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ ซีรีย์ ละคร (Film) และซอฟต์แวร์ทางด้านเทศกาลงานประเพณี (Festival)

โดยที่ซอฟต์แวร์เหล่านี้เป็นแรงผลักดันสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมซอฟต์แวร์โดยยึดหลัก 5F (Food, Film, Festival, Fighting, Fashion) อย่างไรก็ตามจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มีแผนนโยบายและกิจกรรม

ด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับซอฟต์แวร์รองรับนโยบาย 5F ประกอบด้วยกิจกรรมเยี่ยมชมโบราณสถานในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ซึ่งได้รับการประกาศให้เป็นมรดกโลกเมื่อพุทธศักราช 2534 “ราตรีนี้..ที่วัดไชยวัฒนาราม” กิจกรรมส่งเสริม SOFT POWER เบิกฟ้าอยุธยา ย้อนเวลาไปกับ “พรหมลิขิต” นโยบาย “วัฒนธรรมนำเศรษฐกิจ” ฯลฯ (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2566) ซึ่งนโยบายและกิจกรรมทั้งหลายเหล่านี้ล้วนเป็นการส่งเสริมซอฟต์แวร์เพื่อทำให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มทางรายได้ อันเกิดจากการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่งผลให้ชุมชนและประเทศมีรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน

อย่างไรก็ดีสำหรับการวิจัยเรื่อง ซอฟต์แวร์มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยมีดังนี้

6.1 ซอฟต์แวร์มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ซอฟต์แวร์มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบไปด้วย

1) มรดกทางวัฒนธรรมประเภทที่จับต้องได้ เช่น โบราณสถาน ตัวอย่างเช่น วัดพระศรีสรรเพชญ์ วัดมหาธาตุ วัดไชยวัฒนาราม พระราชวังบางปะอิน วิหารพระมงคลบพิตร วัดใหญ่ชัยมงคล วัดธรรมิกราช ฯลฯ โบราณวัตถุ อาทิ พระพุทธรูปทรงเครื่องสำริด ศิลปะอยุธยาตอนต้น พระพุทธรูปปางสมาธิ บานประตูไม้จำหลักรูปเทวดาทรงพระขรรค์ พระพิมพ์ปางมารวิชัย พระพิมพ์ปางลีลา (ศิลปะอยุธยา ได้จากกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ) และอื่น ๆ โดยโบราณวัตถุเหล่านี้ถูกเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา ภาพจิตรกรรมฝาผนังที่ปรากฏตามวัดต่าง ๆ เช่น จิตรกรรมฝาผนังวัดท่าซุง วัดประดู่ทรงธรรม และวัดพุทไธสวรรย์ โดยจิตรกรรมฝาผนังเหล่านี้จะบอกเล่าเรื่องราวที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

2) มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่ามรดกวัฒนธรรมทางภูมิปัญญา เช่น อาหารไทยโบราณ ได้แก่ แกงเลียง ต้มยำกุ้งน้ำข้น โรตีสายไหม กุ้งแม่น้ำเผา ขนมไทย ทองหยิบ ทองหยอด ฯลฯ นอกจากนี้ยังมี ศิลปะการแสดงโขนอยุธยา ประเพณีเทศกาลงานยอยศยั้งฟ้าอยุธยา มรดกโลก งานช่างฝีมือดั้งเดิมเช่นการสานปลาตะเพียนใบลาน เหล่านี้เป็นต้น

6.2 แนวทางการส่งเสริมซอฟต์แวร์มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แนวทางการส่งเสริม ซอฟต์แวร์มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีดังต่อไปนี้

1) ภาครัฐ ควรสร้างสรรค์ ซอฟต์แวร์เมอร์ มรดกทางวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้อยู่บนฐานข้อมูลความรู้ที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศสามารถเข้าถึงได้ง่ายโดยการสร้างแพลตฟอร์มแอปพลิเคชันบอกเล่าประวัติความโดดเด่นและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของมรดกทางวัฒนธรรม รวมถึงการปักหมุดสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดใกล้เคียงและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศรวมถึงการยกระดับและพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศรู้สึกถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและอบอุ่นใจเมื่อมาท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3) ส่งเสริมศักยภาพของชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวโดยการจัดโครงการเพิ่มทักษะ ฝึกอบรมภาษาต่างประเทศเช่นภาษาอังกฤษ หรือภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น และภาษาอื่น ๆ ให้กับผู้ประกอบการร้านค้าขนาดเล็กและประชาชนทั่วไป รวมถึงโครงการพัฒนาบุคลากรทางด้านการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพทางด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ

4) จัดทำคู่มือ หนังสือท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้ครอบคลุมทั้งมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้และมรดกวัฒนธรรมทางภูมิปัญญา รวมทั้งหนังสือเกี่ยวกับร้านอาหารเพื่อปักหมุดให้นักท่องเที่ยวได้ไปชิมอาหารเพื่อเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยวทางด้านอาหารประจำถิ่นอีกทางหนึ่งด้วย

5) ภาครัฐควรสนับสนุนสถานที่ในการถ่ายทำภาพยนตร์ ซีรีส์ หรือละคร เพื่อส่งเสริมด้านสถานที่ถ่ายทำให้ปรากฏแก่สายตานักท่องเที่ยวทั่วทุกมุมโลกอันจะเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวตามรอยละครหรือภาพยนตร์ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจให้เกิดแก่ชุมชน รวมถึงการดึงเอาศิลปินระดับประเทศมาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อก่อให้เกิดการท่องเที่ยวตามรอยศิลปินที่ชื่นชอบซึ่งจะเป็นการนำรายได้เข้าสู่ประเทศได้อย่างมหาศาล

6) ส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวด้วยการโฆษณา ประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ และควรประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านหลากหลายช่องทางที่มีอยู่ในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นสื่อโซเชียล ดิจิตอล เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม ฯลฯ เพื่อให้นักท่องเที่ยวจากทุกมุมโลกสามารถเข้าถึงสื่อได้ง่ายและรวดเร็ว

7. สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 พบว่า ซอฟต์แวร์เมอร์มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีอยู่อย่างหลากหลายทั้งซอฟต์แวร์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมประเภทที่จับต้องได้ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ภาพจิตรกรรมฝาผนัง และซอฟต์แวร์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมประเภทที่จับต้องไม่ได้ เช่นอาหารไทยโบราณ ศิลปะการแสดงโขน งานประเพณีเทศกาล งานช่างฝีมือดั้งเดิม

และสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 พบว่า แนวทางการส่งเสริมซอฟต์แวร์มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีดังนี้ 1) การสร้างฐานข้อมูลความรู้โดยการสร้างแพลตฟอร์มแอปพลิเคชันสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3) ส่งเสริมศักยภาพของชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวโดยการจัดโครงการเพิ่มทักษะฝึกอบรมภาษาต่างประเทศ 4) จัดทำคู่มือ หนังสือท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 5) ภาครัฐควรส่งเสริมสนับสนุนสถานที่ในการถ่ายทำภาพยนตร์ ซีรีส์ หรือละคร เพื่อส่งเสริมด้านสถานที่ถ่ายทำให้ปรากฏแก่สายตานักท่องเที่ยวทั่วโลก 6) ส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวด้วยการโฆษณา ประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ

8. อภิปรายผลการวิจัย

จากการที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งในประเทศไทยที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอย่างยาวนานเนื่องด้วยเคยเป็นราชธานีที่เก่าแก่ของไทยจึงเต็มไปด้วยซอฟต์แวร์มรดกทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นและหลากหลายไม่ว่าจะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปะจิตรกรรม โดยมรดกทางวัฒนธรรมเหล่านี้ได้กลายเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวจากทั่วโลกเข้ามาเยี่ยมชม และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้หรือที่เรียกว่า ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เช่น ศิลปะการประกอบอาหาร ขนบธรรมเนียมประเพณี งานฝีมือดั้งเดิม และอื่น ๆ โดยสิ่งเหล่านี้ได้กลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่น่ารายได้ทางเศรษฐกิจเข้าสู่ชุมชนและประเทศเป็นจำนวนมหาศาลซึ่งการที่กระแสวัฒนธรรมของไทยได้กลายเป็นกระแสนิยม ขึ้นขอบของนานาชาติประเทศนั้น เบื้องหลังของการประสบความสำเร็จอยู่ขึ้นอยู่กับสื่อสาธารณะและตัวแสดงที่มีชื่อเสียงได้นำวัฒนธรรมไทยเผยแพร่ให้ชาวโลกได้รับรู้จนเกิดเป็นกระแสนิยมที่ทุกคนต่างหลงใหลในวัฒนธรรมอันงดงามของไทย ไม่ว่าจะเป็นด้วยลักษณะนิสัยของคนไทยรวมถึงโบราณสถานที่ท่องเที่ยว วัฒนธรรมประเพณี วัดวาอาราม อาหารที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น กระแสของวัฒนธรรมไทยเหล่านี้ล้วนดึงดูดให้ผู้คนจากทั่วโลกหลั่งไหลเข้ามาเที่ยวชมประเทศไทยจนก่อให้เกิดรายได้ทางด้านเศรษฐกิจแก่ชุมชนและประเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของกุลแก้ว คล้ายแก้ว และคณิต เขียววิชัย (2566) วิจัยเรื่องบริบทของพื้นที่และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชนในพื้นที่ตำบลเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า บริบทพื้นที่ของจังหวัดสุโขทัยเคยเป็นราชธานีแรกของประเทศไทยซึ่งปัจจุบันได้เป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั่วโลกเนื่องจากมีอัตลักษณ์มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของพื้นที่ทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ รวมถึงการเป็นชุมชนที่มีอัตลักษณ์มรดกทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น 3 ด้าน คือ 1) อัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านเป็นความโดดเด่นในด้านภูมิปัญญาการสร้างสรรคงานหัตถศิลป์และศิลปะพื้นบ้าน เช่น การปั้นสังคโลก

การแกะสลักไม้ การปรุงอาหารพื้นบ้าน 2) อุตสาหกรรมด้านภูมิทัศน์วัฒนธรรม เป็นความโดดเด่นของพื้นที่ด้านภูมิศาสตร์วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาและองค์ความรู้ในการสร้างเมืองโบราณ กำแพงเมืองเก่า การสร้างเขื่อนดินโบราณ 3) อุตสาหกรรมด้านประวัติศาสตร์ สังคมวัฒนธรรม เป็นความโดดเด่นในฐานะเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ที่เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างเมืองและการตั้งถิ่นฐานของคนในอดีต สะท้อนให้เห็นถึงรากฐานอารยธรรมสุโขทัยอันเก่าแก่และรุ่งเรือง เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญทำให้เกิดคุณค่าในเชิงประวัติศาสตร์เพื่อการท่องเที่ยว นอกจากนี้มรดกวัฒนธรรมภูมิปัญญาทางด้านอาหารก็เป็นซอฟต์แวร์อย่างหนึ่งซึ่งสร้างแรงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมโดยที่อาหารไทยดั้งเดิมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการจัดสำรับอย่างพิถีพิถันซึ่งเอกลักษณ์ที่โดดเด่น คือ เรื่องของสี กลิ่น และรสชาติของอาหาร สอดคล้องกับ เดวิด ทอมป์สัน (The knowledge, 2564, หน้า 27) ที่กล่าวถึงการปรุงอาหารไทย ว่า “การทำอาหารตะวันตกจะต้องมีความเข้มงวดในเรื่องการปรุง คือ มีการชั่งตวงตายตัว ในขณะที่อาหารไทยเต็มไปด้วยส่วนผสมที่หลากหลายไม่ตายตัวในการปรุงสร้างความน่าตื่นตาตื่นใจในการประกอบอาหาร การทำอาหารในเมืองไทยจึงเป็นมากกว่าการปรุงอาหาร แต่เป็นมนต์เสน่ห์ที่น่าหลงใหล และเป็นเอกลักษณ์ที่น่าค้นหาสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาในอาหารไทยว่าเป็นมากกว่าการกินเพื่อให้ท้องอิ่ม แต่เป็นการสื่อสารถึงความละเมียดละไมและความเชื่อมโยงระหว่างอาหารกับวิถีชีวิต การเห็นคนไทยตื่นเช้าขึ้นมาใส่บาตรด้วยอาหารที่ปรุงด้วยตนเองแสดงถึงความเหนียวระดับของอาหารไทยที่เชื่อมโยงกับจิตวิญญาณและความศรัทธาในศาสนา นั่น เพราะวิถีชีวิตของคนไทยมีความผูกพันกับอาหารอย่างมาก อาหารไม่เพียงแต่เป็นสิ่งที่คนไทยบริโภคเพื่อความอยู่รอด แต่เป็นการตอบสนองความสุขทางกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ” และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภกานต์ นานรัมย์ (2564) วิจัยเรื่องความเป็นพหุสังคมอยุธยากับวัฒนธรรมอาหารเพื่อการท่องเที่ยวตามรอยเสด็จประพาสต้นพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมอาหารพื้นถิ่นอยุธยาเป็นวัฒนธรรมการปรุงอาหารที่เต็มไปด้วยความพิถีพิถันเป็นการปรุงอาหารด้วยตนเองโดยใช้วัตถุดิบจากท้องถิ่นที่เน้นความเป็นธรรมชาติของสี และกลิ่น สำหรับแนวทางการส่งเสริมซอฟต์แวร์ มรดกวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้น เนื่องจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองมรดกวัฒนธรรมโลกจึงทำให้นักท่องเที่ยวจากนานาประเทศแวะเวียนมาเยี่ยมชมอยู่เสมอ ดังนั้นการส่งเสริมเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างมั่นคงและยั่งยืนจึงควรมีการอนุรักษ์ พื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อไม่ให้ทรุดโทรมตามกาลเวลา ภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งประชาชนควรมีส่วนร่วมในการดูแล อนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมร่วมกัน อีกทั้งการพัฒนาเพิ่มศักยภาพของบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้เตรียมพร้อมรับมือกับนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวต่างประเทศด้วยการเพิ่มทักษะด้านภาษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ เสรี วงษ์มณฑา ชุชนะ เตชคณา และณัฐพล ประดิษฐ์ผลเลิศ (2559) วิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาแหล่งมรดกวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวควรส่งเสริม พื้นฟูทรัพยากรมรดกวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวและควรพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวด้วย

การเพิ่มทักษะด้านภาษาต่างประเทศสำหรับผู้ประกอบการขนาดเล็ก พัฒนาระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และระบบสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ประกอบข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

9. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1) ควรเพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวตามโบราณสถานที่ท่องเที่ยวให้ครอบคลุม ทัวถึง และควรจัดให้มีไฟฟ้าส่องสว่างบริเวณมุมที่ปิดบังสายตาผู้คนเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

2) ควรวางมาตรการจัดระเบียบร้านค้าชุมชนตามแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวให้สวยงาม เรียบร้อย ไม่ปิดบังภูมิทัศน์ของโบราณสถานที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

3) ภาคส่วนหน่วยงานระดับจังหวัดควรมีนโยบายทางด้านซอฟต์แวร์ที่โดดเด่นของแต่ละพื้นที่ อำเภอรองรับเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศอันจะเป็นการส่งเสริมการพัฒนาซอฟต์แวร์ในทุกพื้นที่อำเภอ เพื่อสร้างรายได้ทางด้านเศรษฐกิจให้เป็นระบบยั่งยืนเพื่อทำให้ชุมชนเกิดความมั่นคงทางด้านรายได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษามรดกวัฒนธรรมภูมิปัญญาด้านอาหารที่เป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของจังหวัด พระนครศรีอยุธยา

10. บรรณานุกรม

กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์. (2565). **กระทรวงวัฒนธรรมเดินทางผลักดัน Soft Power**

ดัง “เบิร์ด- ธงชัย” ถ่ายทอดเสน่ห์วัฒนธรรมผ่านบทเพลง “ฟ่อนทั้งน้ำตา” ค้นเมื่อ 3

มกราคม 2567 จาก <https://www.thaimediafund.or.th/020366-2/>

กันตลักษณ์. (ม.ป.ป). soft power ตามแนวคิดของ Joseph Nye. **นาริภาธิปัตย์สาร**. 32-47

กุลแก้ว คล้ายแก้ว คณิต เขียววิชัย. (2566). บริบทของพื้นที่และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อการ

ท่องเที่ยวของชุมชนในพื้นที่ตำบลเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย. **วารสารปัญญาพัฒน์** 5(2), 25-24

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2540). **การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ชิดาวิรี สุขคร. (2562). การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศไทย. **Journal of Sustainable Tourism Development**, 1(2), 1-7

ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ เสรี วงษ์มณฑา ชุชนะ เตชะคณา และณัฐพล ประดิษฐ์ผลเลิศ. (2559). แนวทาง
พัฒนาการมองเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรม. วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม. 4(2),
33-45

ภูสวัสต์ สุขเลี้ยง. (2545). การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาหมู่บ้านห้วยโป่งผา
ลาด อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย. (2552). รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาวิจัยและ จัดทำกฎหมาย
ว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม
แห่งชาติ

ศุภกานต์ นานรัมย์. (2564). ความเป็นพหุสังคมอยู่ยากกับวัฒนธรรมอาหารเพื่อการท่องเที่ยวตามรอย
เสด็จประพาสต้นพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์, 23(2),
179-188

สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์. (2561). ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สั่งการทุกหน่วย
เตรียมพร้อมรองรับนักท่องเที่ยวตามรอย “อ้อเจ้า..บุพเพสันนิวาส” คืนเมื่อ 14 มิถุนายน
2561 จาก <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TNECO6103200010004>

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). มรดกวัฒนธรรมและ
เศรษฐกิจสร้างสรรค์: soft power เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีจำกัด

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2566). รว.วัฒนธรรม เปิดกิจกรรมส่งเสริม
SOFT POWER เบิกฟ้าอยุธยา ย้อนเวลาไปกับ “พรหมลิขิต” ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ร่วมกับ ช่อง 3 ถอดบทเรียนหาแนวทางผลักดันซอฟต์แวร์ผ่านละคร ด้านยอร์จ ฟอล
คอน-แม่ปราง-เพิ่ม พาชชมความงามวัดไชยวัฒนารามยามราตรี ให้คนรุ่นใหม่รัก
ศิลปวัฒนธรรมและท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สร้างรายได้แก่ชุมชนและประเทศ. คืนเมื่อ 5
กุมภาพันธ์ 2567 จาก

<https://ayutthaya.prd.go.th/th/content/category/detail/id/9/iid/234448>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 10. (พ.ศ.2550-2554). คืนเมื่อ 5 พฤษภาคม. 2566 จาก
https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=5747&filename=develop_issue

สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2566). 417 ปี จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. คืนเมื่อ 8 มิถุนายน 2566 จาก
<http://www.ayutthayalocal.go.th/content/history>

- ไทยรัฐออนไลน์. (2565). ปรากฏการณ์เรปเปอร์สาวมิสลิกับการกิน “ข้าวเหนียวมะม่วง”. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม. 2566 จาก <https://www.thairath.co.th/news/politic/2371135>
- _____. (2565). ได้เวลา “ท่องเที่ยว” อีกแล้ว Soft Power+Hard Power? ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน. 2566 จาก <https://www.thairath.co.th/news/politic/2376456>
- _____. (2566). รู้จัก 5F ศักยภาพ Soft Power ใหม่ไทย ที่ปลูกความสำคัญของการท่องเที่ยวไทยให้เข้มข้นมากยิ่งขึ้น. ค้นเมื่อ 3 มกราคม 2567 จาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/travel/2701838>
- _____. (2566). Soft Power คืออะไร มีลักษณะอย่างไร อ่านความหมาย และตัวอย่างที่นี่. ค้นเมื่อ 3 มกราคม 2567 จาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/life/2738450>
- Amarintv online. (2566). สว.เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ แนะนำ ภูมิพลวัฒนธรรม แทน ซอฟต์พาวเวอร์ ค้นเมื่อ 3 มกราคม 2567 จาก <https://www.amarintv.com/news/detail/191423>
- Garrod, B & Fyall, A. (1998). Beyond the rhetoric of sustainable tourism? *Tourism Management*, 19(3) 199-212. doi: 10.1016/s0261-5177(98)00013-2
- MICHELIN GUIDE. (2023). ถอดรหัสความอร่อยของโรตีสายไหม: ของหวานดีเด็ดที่ห้ามพลาดเมื่อไปเยือนถิ่นพระนครศรีอยุธยา. ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม. 2566 จาก <https://guide.michelin.com/>
- MGR ONLINE. (2564). รัสเซล โครว์"ประทับใจไทย พร้อมโปรโมตการท่องเที่ยวอีกครั้ง ยันคนไทยให้การต้อนรับที่อบอุ่น. ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม. 2566 จาก <https://mgronline.com/online/section/detail/9640000106935>
- Thai PBS online. (2561). 5 มรดกโลกของไทย มีอะไรบ้าง?. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม. 2566 จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/276030>
- The Knowledge. (2564). Soft power. นิตยสารเพื่อพัฒนาความรู้ความคิดสร้างสรรค์, 4(22), มิถุนายน-กรกฎาคม
- TNN online. (2566). "ลิซ่า BLACKPINK" พลัง Soft Power ททท.ทำเส้นทางปักหมุดตามรอยเที่ยวอยุธยา. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม. 2566 จาก <https://www.tnnthailand.com/news/lifestyle/147919/>